

KARTA PRZEDMIOTU (SYLABUS)¹
OPIS PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu		Nazwa przedmiotu	Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej	
0912/UTH/WNMinOZ/ST-NST/B6			Physiology with elements of clinical physiology	
Język wykładowy		Polski		
Rok akademicki		2021/2022		
Kierunek w zakresie		Lekarski		
Poziom studiów		Studia jednolite magisterskie		
Profil studiów		Ogólnoakademicki		
Forma studiów		Stacjonarne/Niestacjonarne		
Semestr/ semestry		III zimowy, IV letni		
Przynależność do grupy zajęć		Moduł B: Naukowe podstawy medycyny		
Status przedmiotu		Obowiązkowy		
Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS		Forma zajęć	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Liczba punktów ECTS
		Wykład	30 h	12 ECTS
		Ćwiczenia	60 h	
		Ćwiczenia laboratoryjne	60 h	
Powiązanie przedmiotu	z profilem studiów ²	Przedmiot związany z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie/dyscyplinach do której/do których jest przyporządkowany kierunek studiów i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.		9 ECTS (135 h)
	z dyscypliną ³	Nauki medyczne Nauki biologiczne Nauki o zdrowiu		8 ECTS 2 ECTS 2 ECTS
Forma nauczania ⁴		Tradycyjna: zajęcia w siedzibie Uczelni.		
Wymagania wstępne		Realizacja efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych z poprzednich semestrów studiów.		
Jednostka prowadząca		Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu		
Koordynator		Prof. dr hab. Małgorzata Olszanecka-Glinianowicz		
Adres strony internetowej pjo		https://wnminoz.uniwersytetradom.pl/		
Adres e-mail, telefon koordynatora		magolsza@gmail.com		

**EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE, REALIZACJA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WERYFIKACJA
EFEKTÓW UCZENIA SIĘ**

Cel kształcenia:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznanie mechanizmów warunkujących prawidłowe funkcjonowanie organizmu człowieka. 2. Wytworzenie umiejętności traktowania poszczególnych narządów i układów, jako elementów całego organizmu. 3. Poznanie mechanizmów umożliwiających integrację poszczególnych funkcji.
Treści programowe. Wykłady⁵	<p>Wykłady: 60 h prowadzonych jako 30 wykładów po 2h</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy fizjologii komórki 2. Pobudliwość i pobudzenie 3. Receptory błonowe i wewnątrzkomórkowe 4. Klasyfikacja transportu jonów przez błonę komórkową 5. Fizjologia neuronu 6. Fizjologia synaps 7. Zasady przekazywania informacji 8. Fizjologia wzroku 9. Fizjologia słuchu 10. Rytm biologiczny 11. Zasady regulacji homeostatycznej 12. Krew i hemostaza 13. Układy i procesy i kontrolujące środowisko wewnętrzne organizmu 14. Przemiana materii. Metabolizm 15. Fizjologia układu nerwowego 16. Fizjologia układu hormonalnego 17. Fizjologia mięśni szkieletowych i gładkich 18. Fizjologia układu krążenia 19. Fizjologia układu oddechowego 20. Fizjologia wysiłku fizycznego 21. Fizjologia układu pokarmowego 22. Fizjologia układu wydalniczego 23. Układ wydzielania wewnętrznego 24. Fizjologia układu czuciowego 25. Fizjologia wyższych czynności psychicznych 26. Tworzenie i wydalanie moczu. Równowaga kwasowo-zasadowa 27. Neurohormonalne regulacje procesów fizjologicznych 28. Wyższe czynności nerwowe 29. Organizacja autonomicznego układu nerwowego 30. Termoregulacja, podstawy diagnostyki termicznej i termiatrii 31. Fizjologia kości 32. Rola układu renina-angiotensyna-aldosteron w regulacji ciśnienia tętniczego i bilansu wodno-elektrolitowego 33. Rola wazopresyny w regulacji ciśnienia tętniczego i gospodarki wodno- elektrolitowej. Regulacja pragnienia i apetytu sodowego 34. Hormonalna regulacja funkcji rozrodczych. 35. Regulacja wydzielania i mechanizm działania hormonów płciowych u kobiet i mężczyzn. Neurobiologia zachowania seksualnego 36. Cykl miesięczkowy. Cięża 37. Ośrodkowa regulacja głodu i sytości. 38. Tkanka tłuszczowa jako źródło i tkanka docelowa działania hormonów. Regulacja bilansu energetycznego i ciśnienia tętniczego. 39. Zaburzenia bilansu energetycznego. Otyłość i niedożywienie 40. Regulacja wydzielania i mechanizm działania hormonów tarczycy. Regulacyjne funkcje hormonów tarczycy. Interakcja z innymi hormonami

<p>Treści programowe: Ćwiczenia</p>	<p>Ćwiczenia: 60 h prowadzonych jako 30 ćwiczeń po 2 h.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczanie obecności plamki ślepej. 2. Badanie widzenia dwuoczne 3. Badanie ostrości wzroku. 4. Wyznaczanie pola widzenia. 5. -Badanie ostrości słuchu za pomocą mowy. 6. Badanie przewodnictwa kostnego i powietrznego: próba Rinneho, Webera, Schwabacha. 7. Badanie czucia, dotyku i bólu na skórze. 8. Badanie termoreceptorów u człowieka. 9. Badanie odruchów postawy ciała na podstawie próby pobudliwości błędniaka. 10. Badanie sprawności układu postawy ciała - test Fukudy. 11. Badanie odruchów bezwarunkowych u człowieka. 12. Badanie czasu reakcji prostej i alternatywnej u człowieka 13. Ocena wydolności fizycznej organizmu próba- PWC-170 przy użyciu cykloergometru. Wyznaczanie progu mleczanowego (LT) z użyciem cykloergometru. 14. Próby czynnościowe płuc. Spirometria 15. Wpływ wysiłku fizycznego na wentylację płuc i reakcje układu krążenia. 16. Rejestracja elektrokardiogramu spoczynkowego i wysiłkowego u człowieka. 17. Wykreślanie osi elektrycznej serca. Opis elektrokardiogramu. 18. Pomiar ciśnienia tętniczego u człowieka: 19. metodą Riva-Rocci, 20. metodą Riva-Rocci w modyfikacji Korotkowa, 21. Badanie tętna u człowieka metodą palpacyjną i określenie jego cech. Osluchiwanie tonów serca. Badanie uderzenia koniuszkowego. Test harwardzki. Próba ortostatyczna Martineta
<p>Treści programowe: Ćwiczenia laboratoryjne</p>	<p>Ćwiczenia laboratoryjne: 60 h prowadzonych jako 30 spotkań po 2 h.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elektrofizjologia nerwów obwodowych. Potencjał spoczynkowy w nerwach obwodowych i jego zależność od właściwości błony komórkowej i środowiska jonowego wewnątrz- i zewnątrzkomórkowego. Mechanizm powstawania i propagacji potencjałów czynnościowych w nerwach. 2. Zaburzenia podczas demielinizacji. Przewodzenie pobudzenia przez synapsy nerwowo-nerwowe i nerwowo-mięśniowe. 3. Czucie bólu Charakterystyka właściwości i funkcjonowania receptorów. Potencjały wywołane w drogach czuciowych. Fizjologia czucia bólu. Układ bólowy i przeciwbólowy. Zaburzenia czucia bólu. 4. Zmysł wzroku i słuchu. Organizacja i funkcja neuronów w drodze wzrokowej i słuchowej. Zaburzenia widzenia i słyszenia. 5. Kontrola napięcia mięśniowego, ruchów i postawy ciała. Odruchy rdzeniowe. Metody oceny odruchów rdzeniowych. Funkcjonalne znaczenie kory mózgu, mózdzku, układu przedsionkowego i jąder podkorowych w regulacji funkcji ruchowych. Objawy zaburzenia funkcji tych układów. 6. Organizacja i funkcja układu siatkowatego mózgu. Sen i czuwanie. Rytmika funkcji biologicznych u człowieka. Zasady elektroencefalografii. 7. Układ limbiczny. Funkcje regulacyjne układu limbicznego. Fizjologia popędów i emocji. Fizjologia układu autonomicznego. 8. Funkcje poznawcze. Uczenie się i pamięć. Odruchy warunkowe. Metody oceny koncentracji uwagi i zapamiętywania. 9. Fizjologia krwi. Hemostaza i układ krzepnięcia krwi. Podstawy fizjologiczne zjawisk immunologicznych i odporności. Konflikty serologiczne. Układ krwinek czerwonych 10. Fizjologia komórek pobudliwych. Fizjologia mięśni poprzecznie prążkowanych i mięśni gładkich. Demonstracja krzywej zmęczenia u ludzi. Wpływ niedokrwienia mięśni na zmęczenie. Charakterystyka skurczu izotonicznego. Skurcz pojedynczy, tężcowy niepełny i tężcowy pełny. Elektromiografia. 11. Fizjologia układu krążenia. Cykl hemodynamiczny serca. Tętno serca. Ciśnienie tętnicze. Opór naczyniowy. 12. Fizjologia krążenia. Szerzenie się pobudzenia w sercu. Elektrokardiografia. Mechanizm powstawania załamków EKG. Nieinwazyjne metody oceny czynności mechanicznej serca u człowieka. 13. Fizjologia układu krążenia. Mikrokrążenie. Regulacja przepływu krwi w mikrokrążeniu. Wpływ transmitterów układu autonomicznego, krążących hormonów i czynników wydzielanych lokalnie. Budowa i właściwości śródbłona w różnych obszarach naczyniowych. Filtracja i resorpcja w naczyniach włosowatych. Metody oceny mikrokrążenia. Mechanizm różnych postaci obrzęku. Funkcje układu limfatycznego.

	<p>14. Fizjologia układu krążenia. Regulacja nerwowa układu krążenia. Ocena sprawności odruchów sercowo-naczyniowych – próba ortostatyczna, reakcja na nurkowanie, próba Valsalvy, badania w komorze podciśnieniowej.</p> <p>15. Fizjologia układu krążenia. Regulacja krążenia krwi w wybranych obszarach naczyniowych (krążenie wieńcowe, mózgowe, płucne, wątrobowe).</p> <p>16. Fizjologia układu krążenia. Adaptacja układu krążenia do wysiłków statycznych i dynamicznych. Reakcja układu krążenia na obciążenie neuropsychiczne. Elektrokardiografia wysiłkowa.</p> <p>17. Fizjologia układu oddechowego. Biomechanika oddychania. Ocena sprawności wentylacyjnej płuc. Spirografia. Badanie oporów dróg oddechowych. Badanie wymiany gazowej w spoczynku i podczas wysiłku. Przydatność i zastosowanie prób wysiłkowych w badaniach klinicznych.</p> <p>18. Fizjologia układu oddechowego. Nerwowa i chemiczna regulacja oddychania. Chemoreceptory obwodowe. Chemowrażliwe strefy mózgu. Pojemność dyfuzyjna płuc. Zmiany wzorca oddychania podczas snu i wraz z wiekiem.</p> <p>19. Oddychanie mieszkankami bogatotlenowymi i ubogotlenowymi.</p> <p>20. Fizjologia nerek. Transport kanalikowy. Mechanizmy rozcieńczania i zagęszczania moczu. Rola nerek w regulacji ciśnienia tętniczego. Udział nerek w regulacji gospodarki kwasowo-zasadowej. Równowaga kwasowo-zasadowa i bilans wodno-elektrolitowy. Podstawowa i spoczynkowa przemiana materii. Źródła energii do pracy mięśniowej.</p> <p>21. Równowaga czynnościowa podczas pracy fizycznej. Deficyt i dług tlenowy. Bilans energetyczny organizmu. Żywnienie i choroby cywilizacyjne.</p> <p>22. Mechanizmy regulacji temperatury ciała. Hipertermia i hipotermia. Aklimatyzacja do wysokich i niskich temperatur otoczenia. Gorączka. Fizjologiczna ocena wydolności i tolerancji wysiłkowej u człowieka. Metody pomiaru wydolności i ich uzasadnienie fizjologiczne. Wskazania i przeciwwskazania do wykonywania testów wysiłkowych.</p> <p>23. Zasady treningu wysiłkowego i korzyści wynikające z jego zastosowania. Ujemne skutki przetrenowania. Aktywność ruchowa w profilaktyce chorób cywilizacyjnych, wspomaganiu leczenia i rehabilitacji chorych z chorobami metabolicznymi, chorobami układu krążenia i oddychania.</p> <p>24. Hormonalna regulacja funkcji rozrodczych. Cykl miesięczkowy. Fizjologia ciąży, płodu i noworodka. Zmiany hormonalne w przebiegu ciąży. Funkcja serca i krążenia podczas ciąży. Krążenie płodowe.</p> <p>25. Fizjologia przewodu pokarmowego. Hormony przewodu pokarmowego. Regulacja trawienia i wchłaniania. Regulacja wydzielania żołądkowego. Funkcja wątroby i trzustki.</p>
Metody dydaktyczne:⁶	<p>1. Wykład Metoda tradycyjnego wykładu, popartego prezentacją audiowizualną.</p> <p>2. Ćwiczenia i Ćwiczenia laboratoryjne Proszę podać metody dydaktyczne kształtujące umiejętności, np. eksperyment, analiza etc. Odbywają się w pracowni fizjologii, odbywają się z użyciem systemu Anatomage do prezentacji czynności poszczególnych układów i narządów.</p>
Rygor zaliczenia, kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się:	<p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich wymaganych dla przedmiotu efektów uczenia się. Uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich form zajęć wchodzących w skład przedmiotu jest równoznaczne z jego zaliczeniem i zdobyciem przez studenta przyporządkowanej przedmiotowi liczby punktów ECTS.</p> <p>Uzyskanie oceny pozytywnej z ćwiczeń w semestrze jest warunkiem koniecznym do przystąpienia do egzaminu.</p> <p>Na ocenę z wykładu składa się ocena z: testu sprawdzającego efekty kształcenia w zakresie wiedzy (100%). Zaliczeniem przedmiotu jest ocena z egzaminu pisemnego.</p>
Sposób obliczania oceny końcowej:	<p>Sposób obliczenia oceny końcowej z przedmiotu określony został w Regulaminie studiów.</p> <p>Na ocenę z seminariów i ćwiczeń składa się: test w zakresie wiedzy i umiejętności z każdego z tematu ćwiczeń (80%), aktywność na zajęciach (10%), frekwencja na zajęciach (100%).</p>

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i formy zajęć ⁷				Metody weryfikacji efektów uczenia się	
Numer efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu (PEU) Student, który zaliczył przedmiot (W) zna i rozumie/ (U) potrafi /(K) jest gotów do:	Kierunkowy efekt uczenia się (KEU) i stopień osiągnięcia	Forma zajęć	Forma weryfikacji (zaliczeń)	Metody sprawdzania i oceny
W1	<i>Podstawy pobudzenia i przewodzenia w układzie nerwowym oraz wyższe czynności nerwowe, a także fizjologię mięśni prążkowanych i gładkich oraz funkcje krwi.</i>	<i>B.W20 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W2	<i>Czynność i mechanizmy regulacji wszystkich narządów i układów organizmu człowieka, w tym układu krążenia, układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowego i powłok skórnych, oraz zależności istniejące między nimi.</i>	<i>B.W21 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W3	<i>Przebieg i regulację funkcji rozrodczych u kobiet i mężczyzn.</i>	<i>B.W22 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W4	<i>Mechanizm starzenia się organizmu.</i>	<i>B.W23 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W5	<i>Podstawowe ilościowe parametry opisujące wydolność poszczególnych układów i narządów, w tym zakresy norm i czynniki demograficzne wpływające na wartość tych parametrów.</i>	<i>B.W24 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W6	<i>Związek między czynnikami zaburzającymi stan równowagi procesów biologicznych a zmianami fizjologicznymi i patofizjologicznymi.</i>	<i>B.W24 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W7	<i>Wpływ stresu oksydacyjnego na komórki i jego znaczenie w patogenezie chorób, oraz w procesach starzenia się.</i>	<i>C.W47 ++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W8	<i>Konsekwencje niedoboru witamin lub minerałów oraz ich nadmiaru w organizmie.</i>	<i>C.W48 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W9	<i>Enzymy biorące udział w trawieniu, mechanizm wytwarzania kwasu solnego w żołądku, rolę żółci, przebieg wchłaniania produktów trawienia.</i>	<i>C.W49 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>

W10	<i>Konsekwencje niewłaściwego odżywiania, w tym długotrwałego głodowania, przyjmowania zbyt obfitych posiłków i stosowania niezbilansowanej diety, oraz zaburzenia trawienia i wchłaniania produktów trawienia.</i>	<i>C.W50 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
W6	<i>Mechanizm działania hormonów.</i>	<i>C.W51 +++</i>	<i>Wykład</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
U1	<i>Przewidywać kierunek procesów biochemicznych w zależności od stanu energetycznego komórek.</i>	<i>B.U6 +++</i>	<i>Wykład Ćwiczenia Ćwiczenia lab.</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
U2	<i>Wykonywać proste testy czynnościowe oceniające organizm człowieka jako układ regulacji stabilnej (testy obciążeniowe, wysiłkowe) i interpretować dane liczbowe dotyczące podstawowych zmiennych fizjologicznych.</i>	<i>B.U7 +++</i>	<i>Wykład Ćwiczenia Ćwiczenia lab.</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
U3	<i>Obsługiwać proste przyrządy pomiarowe i oceniać dokładność wykonywanych pomiarów.</i>	<i>B.U9 +++</i>	<i>Wykład Ćwiczenia Ćwiczenia lab.</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
U4	<i>Opisywać zmiany w funkcjonowaniu organizmu w sytuacji zaburzenia homeostazy, w szczególności określać jego zintegrowaną odpowiedź na wysiłek fizyczny, ekspozycję na wysoką i niską temperaturę, utratę krwi lub wody, nagłą pionizację, przejście od stanu snu do stanu czuwania.</i>	<i>C.U20 +++</i>	<i>Wykład Ćwiczenia Ćwiczenia lab.</i>	<i>Zaliczenie Egzamin pisemny</i>	<i>Test, ocena aktywności. Zaliczenie udziału w zajęciach.</i>
K1	<i>Dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</i>	<i>K.K5</i>	<i>Wykład Ćwiczenia Ćwiczenia lab.</i>	<i>Zaliczenie</i>	<i>Ciągła obserwacja i ocena przez nauczyciela</i>

Literatura i pomoce naukowe⁸

Literatura podstawowa

1. Traczyk W, Trzebski A. 2019. *Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej*. Warszawa: PZWL.
2. Ganong WF, Traczyk WZ. 1994. *Podstawy Fizjologii lekarskiej*. Warszawa: PZWL.
3. McLaughlin D, Stamford J, White D. 2012. *Krótkie wykłady Fizjologia człowieka*. Warszawa: PWN.

Literatura uzupełniająca

1. Hansen JT, Koeppe BM. 2008. *Atlas fizjologii człowieka Nettera*. Wrocław: Edra Urban & Partner.
2. Waugh A, Grant A. 2012. *Anatomia i fizjologia człowieka w warunkach zdrowia i choroby*. Wrocław: Edra Urban & Partner.
3. Konturek S. 2019. *Fizjologia człowieka*. Wrocław: Edra Urban & Partner.
4. Dee Unglaub S. 2021. *Fizjologia człowieka- zintegrowane podejście*. Warszawa: PZWL.

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów ECTS

Udział w zajęciach, aktywność	Obciążenie studenta [h]		
	Inne godz. Kontaktowe (IGK)	Praca własna studenta: zajęcia bez nauczyciela (ZBN)	Zajęcia dydaktyczne
Udział w wykładach	-	-	30 h
Udział w ćwiczeniach	-	-	60 h
Udział w ćwiczeniach laboratoryjnych			60 h
Udział w konsultacjach	30 h	-	-
Przygotowanie się do wykładów/ćwiczeń/seminariów/ Przygotowanie do zaliczenia/egzaminu	-	180 h	-
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	30 h/ 1 ECTS	180 h/ 6 ECTS	150 h/ 5 ECTS
Punkty ECTS za przedmiot	12 ECTS¹⁰		

Informacje dodatkowe, uwagi

OBJAŚNIENIA

Szanowni Państwo,

Proszę o wypełnianie Sylabusu tak, aby był on przewodnikiem dla studentów i odzwierciedlał sposób prowadzenia zajęć, liczbę zajęć (spotkań w semestrze), tematykę, metody prowadzenia zajęć, w tym zdalnie, a także sposób oceny.

1. Proszę wypełnić tylko pola białe. Proszę zostawić pola szare. Zostały one uzupełnione zgodnie z programem studiów.

Część informacji została wstępnie wprowadzona na podstawie dostarczonych przez Państwa sylabusów lub w przypadku braku aktualnych sylabusów, wykorzystano „stare” sylabusy z poprzednich cykli kształcenia. Proszę te informacje zweryfikować, zmienić i uzupełnić w miarę potrzeb. Kolorem czerwonym wpisano pomocnicze uwagi odnośnie informacji, które należy podać.

2. Powiązanie przedmiotu.

W programie studiów należy wykazać, że program obejmuje zajęcia lub grupy zajęć, związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie naukowej, do której jest przyporządkowany kierunek studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

A zatem przy 360 ECTS co najmniej 181 ECTS musi być przypisanych do zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową we właściwych dyscyplinach.

Dla przedmiotów związanych z działalnością naukową wpisujemy: „*Przedmiot związany z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie/dyscyplinach do której/do których jest przyporządkowany kierunek studiów i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.*”

Można dodać informacje specyficzne dotyczące danego przedmiotu, a więc z jak działalnością naukową jest związany przedmiot.

3. Powiązania z dyscypliną: dyscypliny, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

- Nauki medyczne: 80% (dyscyplina wiodąca)
- Nauki biologiczne: 15%
- Nauki o zdrowiu: 5%

4. Forma prowadzenia zajęć

Nie wpisujemy kształcenia zdalnego – ponieważ Uczelnia nie prowadzi studiów z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. Obecna sytuacja jest wyjątkowa. Zgodnie z przepisami możemy prowadzić zajęcia zdalnie choć nie mamy kształcenia zdalnego ujętego w programach studiów. Dlatego w sylabusach, które są załącznikiem do programu studiów nie wpisujemy kształcenia zdalnego. Oczywiście przepisy ministerialne dopuszczają możliwość kształcenia na odległość (max 20% ECTS określonych dla programu może być realizowanych zdalnie) ale aby wpisać w programie studiów kształcenie zdalne musimy również spełniać inne wymagania. Tu konieczna jest zgoda władz Uczelni.

Jeżeli chcemy uwzględnić metody on line, to można to ewentualnie zrobić w punkcie: „metody dydaktyczne”

5. Treści programowe

Proszę podać treści z podziałem na wszystkie formy prowadzenia zajęć. W przypadku jednej formy (np. praktyka) zawodowa proszę wpisać tylko właściwą formę prowadzenia zajęć. Proszę pogrupować tematykę tak, aby odpowiadała ona liczbie zajęć w semestrze (lub semestrach). Przykładowo, jeżeli w semestrze jest 15 zajęć to proszę utworzyć 15 tematów.

Proszę podać treści programowe precyzyjnie, zgodnie z realizowanym programem tak aby student (oraz PKA) dokładnie wiedziały, co jest realizowane na poszczególnych zajęciach.

Proszę zwrócić uwagę na zgodność tematyki z celami kształcenia, które mają być osiągnięte.

W przypadku treści związanych z prowadzoną działalnością naukową proszę zaznaczyć BN przy odpowiedniej jednostce

6. Metody dydaktyczne (kształcenia)

Proszę podać wykorzystywane metody dydaktyczne dla każdej z formy zajęć oddzielnie czyli dla wykładu, ćwiczeń i seminariów. Jeżeli zadawane są prace domowe na ocenę to proszę to także zaznaczyć. W tym punkcie możemy także uwzględnić narzędzia internetowe, np. YT, konsultacje etc.

7. Efekty uczenia się

Proszę wykorzystać dołączone rozporządzenie(Standardy kształcenia...) oraz kierunkowe efekty kształcenia przedstawione załączniku do uchwały 000-8/13/2019 Senatu UTH Radom z 26 września 2019 r.. Proszę zwrócić uwagę, aby w pierwszej kolejności realizować efekty z modułu, do którego należy przedmiot. Jeżeli treści danego przedmiotu są w różnych modułach to proszę to także uwzględnić. Przedmiot powinien obejmować zagadnienie w miarę całościowo. Przykładowo w Module D: Nauki behawioralne i społeczne znajdują się takie efekty jak D.W18: zasady pracy w zespole, D.U17: krytyczna analiza piśmiennictwa medycznego, które realizowane są w ramach większości przedmiotów. .

W kolumnie II określić szczegółowe efekty realizowane na konkretnym przedmiocie (przedmiotowe efekty kształcenia, PEU), wynikające z treści przedmiotu. Opis efektu przedmiotowego powinien być uszczegółowieniem efektu określonego w standardzie kształcenia do którego się odnosi.

Przykład:

- Efekt kierunkowy (KEU): Zna w podstawowym zakresie problematykę komórek macierzystych i ich zastosowania w medycynie.
- Efekt przedmiotowy: zna typy komórek macierzystych, ich niszę, rozumie uwarunkowania genetyczne pluripotencji

W kolumnie II umieszczamy odnośnik do efektu kierunkowego, w podanym przykładzie: B.W19 oraz stopień osiągnięcia efektów uczenia się: +++, ++ lub +

Efekt przedmiotowy, może również odnosić się do kilku efektów kierunkowych. Należy zwrócić jedynie uwagę, że efekt wiedzy (zna i rozumie...) powinien odnosić się wyłącznie do efektów wiedzy opisanych w standardzie, a efekt umiejętności (potrafi..) odnosić się powinien wyłącznie do wybranych ze standardów efektów umiejętności.

W sylabusach również należy odnieść się do kompetencji (K). W standardzie kształcenia kompetencje są jedynie opisane jako ogólne efekty uczenia się. Zostały one wprowadzone do kierunkowych efektów kształcenia w załączniku do uchwały Senatu UTH radom z dnia 26 września 2019 r. (plik lekarski-kierunkowe efekty, K1-K11)

8. Literatura

Literaturę wpisano na podstawie przesłanych przez Państwa pozycji lub „starych” sylabusów w przypadku osób, które nie dostarczyły w terminie pozycji literaturowych.

9. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów ECTS

Należy wskazać jedynie formy zajęć realizowane dla danego przedmiotu. Z sylabusu został wykreślony „udział w egzaminie/zaliczeniu” jako oddzielna forma.

10. ECTS

1 ECTS = 30 h

Punkty ECTS przypisano na podstawie programu studiów.